

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1971 — Any XXXVIII

BARCELONA 6 D'OCTUBRE DE 1916

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

BOLETS, VIANDA DEL TEMPS

S'hi té d'anar amb compte, perquè n'hi han molts de verinosos.

TARDOR

EL ganxo de la erre dels mesos amb erre, pengen una ostra, un rovelló i una castanya. I és aquesta tota la diferencia de la tardor amb la primavera. El mes de maig és el mes de l'alegría de la terra, però d'una alegría esvalotada de dependent de comerç en diumenge. Com a una verge catòlica, el decoren clavells i violes. Apareixen els berrets de palla i els trajos blancs. Tota la terra és igualment verda i tots els homes se

habillen de semblant manera i ponderen amb idèntiques paraules la sumptuositat dels dies. Si un pensa en la celebració d'aquests esplendors, medita la perpetració de una arrojada escandalosa o d'una costellada barrilaire. Per això no són possibles a la primavera ni les ostres ni les castanyes ni els rovellons, perquè són coses exquisides i íntimes, que rebutgen les democràtiques expansions primaverals.

Per a una ostra, un rovelló o una castanya, cal l'intimitat d'un recó. El recó exigeix una mica de íresca que ens empenyi als restaurants i a les tavernes. Ja en aquests recons, ens ve un estat sentimental, que és una barreja d'epicurisme, d'afany d'elegancia i de trobar la possibilitat d'un diàleg amorós. L'estiu no favoreix els estats sentimentals, perquè un estat sentimental amb berret de palla i pantalons de franela, resultaria una mica ridícol. Per això la naturalesa espera a que l'estiu se'n vagi per a oferir-nos aquests pretexts lírics i elegíacs, que són els rovellons en les tavernes, les ostres en els restaurants i les castanyes pels carrers. L'ostra, a l'estiu, seria un muscló més i a l'octubre se'ns apareix com un motiu d'orfebreria; el rovelló, a l'agost, semblaria una llegum per a fer un ensiam abominable, i en aquest mes té, al contrari, quelcom de fruit exòtic que té necessitat d'estranyes mistures, un fruit daurat o roig, amb taques verdes i exornat amb perletes d'all i esmeragdes de julivert, que an En Baudelaire li hauria semblat un altre paradís artificial. Les castanyes, finalment, necessiten de tot el misteri de l'hivern. Fins no m'explico com els usatges cristians no assignen un més gran valor a la castanya, com ho fan amb el xai o el gall, perquè estic segur que els Reis de Orient, al nen Jesús li portaren castanyes.

La erre dels mesos que tenen erre, podria portar enganxades altres pintoresques i delicioses coses: un jòc de cartes i una «serviette» d'estudiant; una pell de *cocotte* i un programa de teatre. L'estiu representa la suor i la mandra, que obliguen a geure a la materia i a l'esperit. A l'estiu geuen tots els pecats i també totes les virtuts. No's peca ni tampoc se treballa. Tenim la seguretat de que totes les invencions mecàniques i doctrinals i totes les desfloracions femenines s'han realitzat a l'hivern. Pel juliol—se diu—ni dona ni cargol ni cosa alguna, fóra del mandrós gronxament. Després, la erre dels mesos que la usen, obre, com un rossinyol que ja de rossinyol en té la forma, totes les temptacions, les bones i les dolentes. Obre les universitats, els teatres, els restaurants, els «foyers» de la galanteria, els estudis, les cases de jòc i les altres. I al vano ridícol, espanta mosques de l'estiu, succeeix el vano de la vida, multiforme, airejant l'ànima i la carn, ensopides per la xafagor estiuenca.

Barcelona torna aquests dies a ésser una divina cosa. Tan divina, que un capvespre dalt del Tibidabo, és la més sutil i encisadora temptació que poden rebre les ànimes tranquiles. Jo us asseguro que després de presenciar una posta de sol al Tibidabo, baixareu a Barcelona i seguireu a la primera dona que us surti al pas. Aquest començ de tardor, aquest mes d'octubre, sempre he cregut que influia en nosaltres com el mes de gener sobre els gats llibidinosos.

PARADOX

I van més

Devem donar compte als nostres llegidors de una nova carícia del Fiscal soferta per L'ESQUELLA.

«Injurias al Emperador!»... Brrrom!... Pom!

La carícia és de aqueix senyor, però la «mala baba» sembla que és dels germanòfils, doncs l'objecte de la denuncia... horroritzant-sel... és res menys que un conte alemany, més vell que l'anar a peu, reproduït tres setmanes endarrera en el nostre setmanari, amb el títol de «Vella historia».

Tots els setmanaris humoristes l'havien publicat!... Nosaltres havíem d'ésser els culpables! Alabat sia Corpus!

Estem convençuts que la relliscada no tindrà conseqüències. I si les té, pitjor pels germanòfils...

Que's preparin, que de contes satírics contra el Kaiser malestruc, ne sabem una pila.

Del Jardí dels humoristes

ORGULL DE PROPIETARI

El famós Alcibiades, home riquíssim i àrbitre d'elegancies posseïa a Atenes immenses propietats de les quals n'estava tant joiós, que en feia bocades a tot arreu.

Un dia, Sòcrates, el seu mestre, va volguer-lo corregir de aquest defecte.

Anà a trobar-lo, com de costum a casa seva, i abans de començar la lliçó li mostrà una hermosa carta geogràfica universal; un magnífic mapa-mundi on s'hi veien detalladament tots els pobles de la terra.

—A veure si sabs trobar on és la nostra Atica?—li digué el mestre.

Alcibiades, després de donar un cop d'ull al mapa, senyalà un indret amb el dit i exclamà:

—Miri-se-la!... Aquí la tenim!

—Molt bé; ara, veïam si sabs dir-me on cau Atenes, la capital.

—La capital és això d'aquí.

—Perfectament. Ara, doncs, que ja has trobat Atenes, vès si em sabs trobar les teves famoses propietats...

—Oh!—digué Alcibiades—No pot ésser; les meves propietats són massa petites; no poden distingir-se.

—Ho veus?—replicà aleshores Sòcrates—¿Per què, doncs, et mostres tant orgullós d'una cosa que és tant insignificant als teus propis ulls?...

NOEL

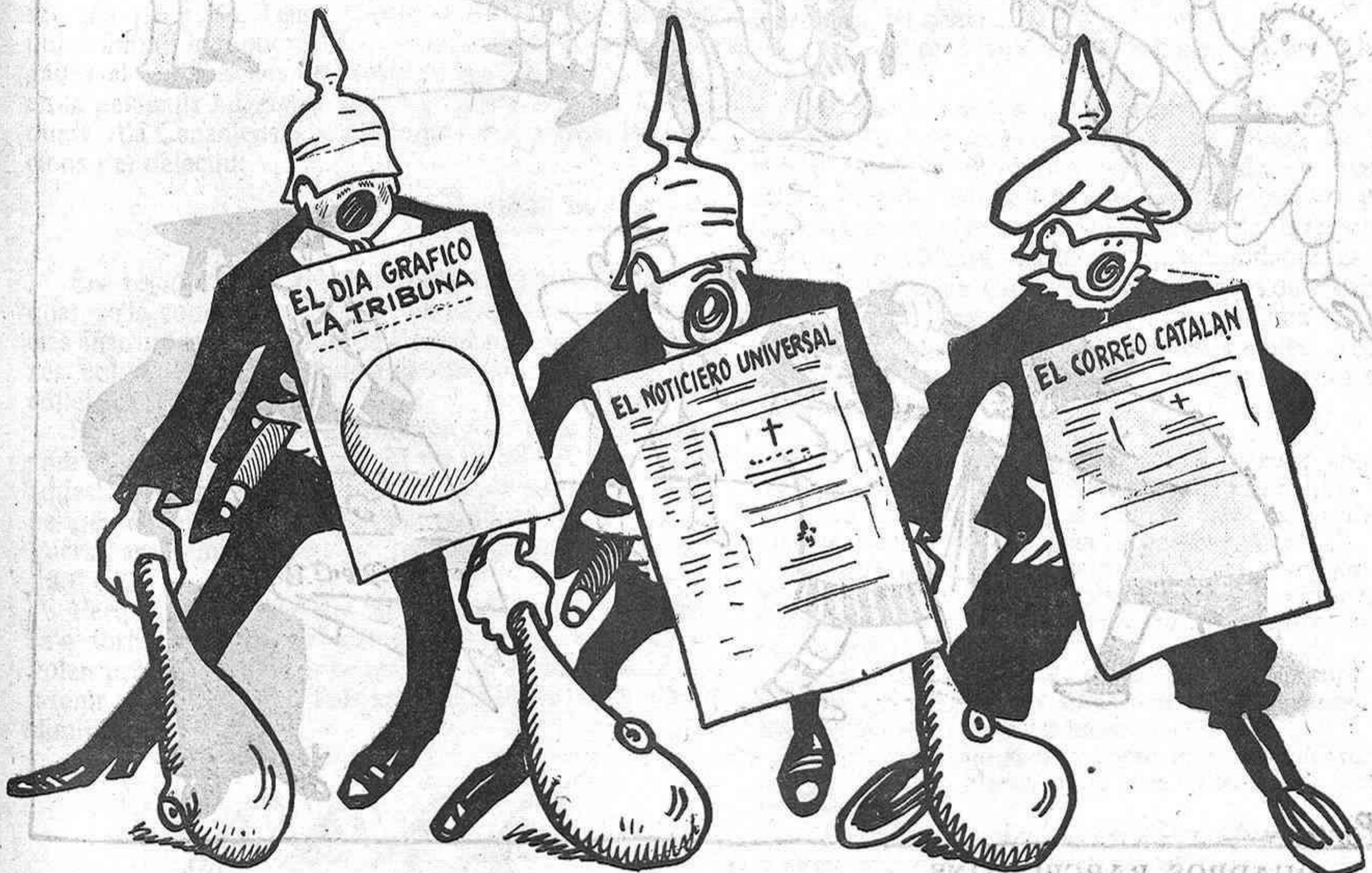

Made in Germany

Hamlet pregunta a Ofèlia—i demanem perdó per aquesta erudició:— «Escolta, dona ¿ets honrada?» «Per què m'ho preguntes?» respon esverada la càndida Ofèlia. I Hamlet li diu, impertinent: «Perquè ets hermosa».

Nosaltres podríem parodiar el diàleg shakespearia: «Escriptor ¿ets honest?» «¿Per què ho pregunteu?» «Perquè ets periodista.» Un dia és *El Dia Gráfico*, un altre *La Tribuna*, qui es venen als alemanys. Després, tal o qual setmanari. I un ja no sab si la ploma que alardeja de neutralitat i d'independència, a l'endemà no anirà escrivint lo que li dicti un alemany.

Ara és *El Noticiero* el que s'ha venut als alemanys, *El Noticiero*, periòdic independent. Els senyors del consolat acudeixen a la redacció i intervenen l'administració. Un periodista, al qual s'haurà d'aplicar l'impost de beneficis sobre la guerra, ha ingressat en la redacció per a fer de *regisseur* i d'espia. I, naturalment, ja's comença a dir: A Fulano el despatxaran i a Sutano; és a dir, als periodistes, que durant anys s'han conduït dignament, malgrat les influències alemanyes que ja's patia en aquella casa. El vell Mencheta era germanòfil, malgrat la seva

DÉU BLS CRIA...

—Ya somos tres... tres... tres... de corazón!

Pons

QUADROS BARCELONINS

Tingueu compte amb les criatures, o els dolços temps de l'infantesa.

Llegió d'Honor, però no hauria tolerat mai una intervenció directa i estrangera en el seu diari.

Ara suposem que canviaran el nom, i que en lloc de *El Noticiero Universal* es dirà *El Noticiero Alemán*. I al vell periòdic, tan popular, tan volgut per tots, el periòdic que alegrava les nits als vells i als solitaris que sofrien els sopars sense companyia, el veurem penjat, lamentable, en la llista negra...

Cinemanía

Pregunta:

—¿Quina Companyia ha decretat siguin fitxats els seus empleats?

Resposta:

—La Companyia de Jesús.

—No.

—La Companyia Trasatlàntica.

—No.

—La Companyia del Nord.

—No.

—La Companyia...

—No.

—¿Doncs quina?

—La Canadiense.

—No és possible.

—Sí que ho és. I no sols ha determinat fitxar als seus empleats, sinó que averigua tots els detalls de la seva vida, posseint detectiu propi.

—Potser és que volen depurar el personal i pendre precaucions per a que no s'hi fiquin alemanys. El record d'En Pearson deu permanèixer ben viu!

—Sí, però això és un procediment alemany; això no ho deuen fer més que els alemanys. Un canadiense és una noble barreja de francès i d'anglès.

Nosaltres creiem, sencillament, que a «La Canadiense» fan pel·lícula. Tenen el cine «Cataluña» a sota i ha pujat amunt la monomania policíaca. S'ha fet tantes vegades al cine l'escena de l'empleat innocent—ara la fan en la pel·lícula *Lágrimas*, que representa la Leda Gis,—que a «La Canadiense» volen tenir a mà, a casa, les filiacions i el detectiu.

Justicia inoportuna

Els regidors han rebut un ofici menaçador, amb el qual se'ls commina a declarar en l'expedient o diligències instruïdes amb motiu de l'acord pres contra aqueixes columnes barbres que aguanten els fils telefònics, enlletgint la ciutat.

Se'ls vol processar i que responguin subsidiàriament amb els seus béns. La premsa no ha dit res encara de aquesta qüestió; però L'ESQUELLA, que va demanar se pengés d'aqueixes columnes als regidors que les havien tolerat, ara demana que sigui penjat l'acord que va contra d'ells.

Perquè, si dolents són els nostres regidors, encara se'n tornaràn més. Per una cosa bona que feren, els volen processar. Si això se realitza, no tornaràn mai més a tenir una hora bona. Tots seràn uns Vila Marieges irre-dimibles.

La llibreta del mort

On has trobat això, Roussel?

—Aprop de la passera, sobre'l marge del regarot, entre un pilot de porqueries que s'emporten. He recollit aquestes capsas de conserves per a mi i aquesta llibreta per a vos, sargent. Dintre el regarot hi ha un *boche* mort, arrambat al marge. La llibreta devia ésser seva.

La fullejo amb tafanería, és una llibreta com totes les de sa classe. Cobertes negres, llom vermell. Conté notes escrites apressuradament, adresses, versos i àdhuc croquis. Aquests semblen voler ésser el plànol d'una mina que l'home visità en el Nord.

—Vautier! veiam, tradueix aquesta poesia, aixis sabrem què duia al pap aquest *Boche*. *Maiengrus*; això me sembla que vol dir: El benestar de maig.

Vautier s'acosta vers la llum i poc a poc, mes sens parar se va traduint:

«En un jardí abandonat, un lilà tremola dolçament, entregat al suau somni d'una tarde primaveral. Sos innombrables brots, replens de sava s'estiren, a punt ja de florir, envers el sol de maig.»

«He conegut una primavera plena igualment, d'amor feliç; en ella ma esperança flamejava envers el cel; era una primavera en la qual dos cors batten a la una, sola un lilà blanc en mig d'un somni deliciós.»

«I ara és el soroll de les armes el qui omple el mes de maig que abans consagravem a la felicitat. Amb tot, quan en el camí trobo un lilà blanc, mon cor t'envia ses més dolces cançons.»

—Es molt bonic—feu el lector, amb un tremolor de respecte en la veu.—Llenguatge musical, bons sentiments. Vaja, aquest alemany no era cap *bruto*.

Tombà la pàgina i llegí el títol següent: *Soldatengrab*; La tomba del soldat.

—Si sortim a fora de la cabana, Vautier, llegireu millor.

Ens asseiem al seu voltant sobre les pedres apilades a corre-cuita que cobreixen nostre refugi. La aixorador canoneig de dia ha parat; la tarde és dolça, en calma. Aprop nostre els homes de la companyia prenen la fresca, examinen els trofeus conquerits que són allà apilats, manlichers, cascos amb plaques daurades, caretes alemanyes que converteixen en morros de porcs i que els fan riure. Una llum verda i or omplena el cel i se transparenta entre mig de les branques. I aquest crepuscol amarg i malinçònic acompanya com una musica al *lled* que segueix:

«He vist dos ocellets grontxant-se dolçament en l'aire, i els he escoltat cantar sobre la tomba del meu germà.»

«L'un tenia les ales grises, l'altre era de color de rosa; cantaven sobre els turonets on caigué mon germà.»

«El primer entonà una cançó monòtona, desolada. Queia tristament amb el soroll de sorra sobre sorra. «El teu germà fou enterrat i abandonat en terra forastera entre les mans de l'enemic.»

«L'ocell de color de rosa cantà amb una veu pura com el só de les campanes en els aires «Els morts reposen dolçament en la terra i entre les mans de Déu.»

«Vaig agafar una pedra i l'ocell gris s'envolà lluny; no vui que sa cançó atormenti al meu germà en sa tomba silenciosa.»

«Després vaig agafar unes molietes del meu pa de munió i les vaig oferir al ocell de color de rosa, al ocell del cel.»

Fou la influència del lloc i de la hora? La tristesa somrient d'aquest *lied* me recordà els millors de Heine. Es tractava d'una copia? O l'autor veritable descansava allà en el regarot? Vaig pendre la llibreta de les mans de'n Vautier i l'obro per la primera plana: «*Tagebuch fur Karl D...*»

En Vautier ha comprès mon pensament: No'n treurem l'aigua clara *Für*, per, a l'intenció de... De qui deuen ésser aquests versos? De totes maneres estan molt bé.

—Hi ha en tot això un misteri que m'atrau. Veiam! Ep! Roussel! Acompanye'ns a l'indret on trobarem la llibreta.

—Aquí— fa en Roussel que camina devant nostre amb les mans a les butxaques.

Quasi és nit ja. Una miqueta de claror llisca pel llarc i magre tall que el carril ha fet en mig dels boscos: és la precisa per veure les rampes de la passarella i el desordre que al seu voltant ha deixat la batalla. Una fetor podrida fa pesant l'aire.

—La llibreta era allà. El *Boche* era al recó.

Efectivament hi ha una forma humana mig-assegada, mig-aixafada. El cap rodó, pelat, té la faç girada cap al cel, una mà té gest d'arrencar-se els vestits de sobre el pit, l'altre s'aferra nírviola a l'herba tendre.

—Escolteu! — diu de sobte en Vautier amb veu apasionada.

I des de la passarel·la on s'ha quedat, per aprofitar els restes de claror, llegeix lentament això:

Got mit uns.

Si, vosaltres sou el Poble! Unicament els vostres canons semblen les llums de la ciència i vostres llances sagnantes sostenen el setial de Déu.

Si, vosaltres sou el Poble! Sense vergonya, sense arrepeniment, vostre exèrcit saqueja els llocs sagrats, bastits en temps de pietat, per un poble creient, amb sa sang i sa suor, al Déu de la fidelitat.

Si, vosaltres sou el Poble! Per aparèixer davant de tots com la llar i el sosteniment de la ciència i la virtut, trepitjant la veritat, llenceu sobre l'altar de l'amor el vostre glavi deshonrat.

Però nosaltres, els que vivim entre tenebres vos cridem: Sabeu d'una vegada que no és a Déu a qui serviu; serviu al Anticrist.

Si, si diu això.

Dach wir, im Furstern iwend, rufenn:

[*Wesfst!*

Ihr dient nicht Gott, ihr dien, den An-

[*tichrist.*

Qui parla aixís en nom de un poble que pot-ser va a despertar-se?

Sía qui sía, he donat ordre d'enterrar decentment en el lloc on va caure an aquest alemany que tenia consciència. Després obraré segons els desitjos que manifesta en la primera pàgina de sa llibreta; quan la guerra haurà finit, enviaré piadosament

aquesta llibreta negra, en memoria d'aquest crit de rabia i veritat, an algú que la espera, sense esperança, en una vila renana, — *unter der Kastanien* — sota els castanyers.

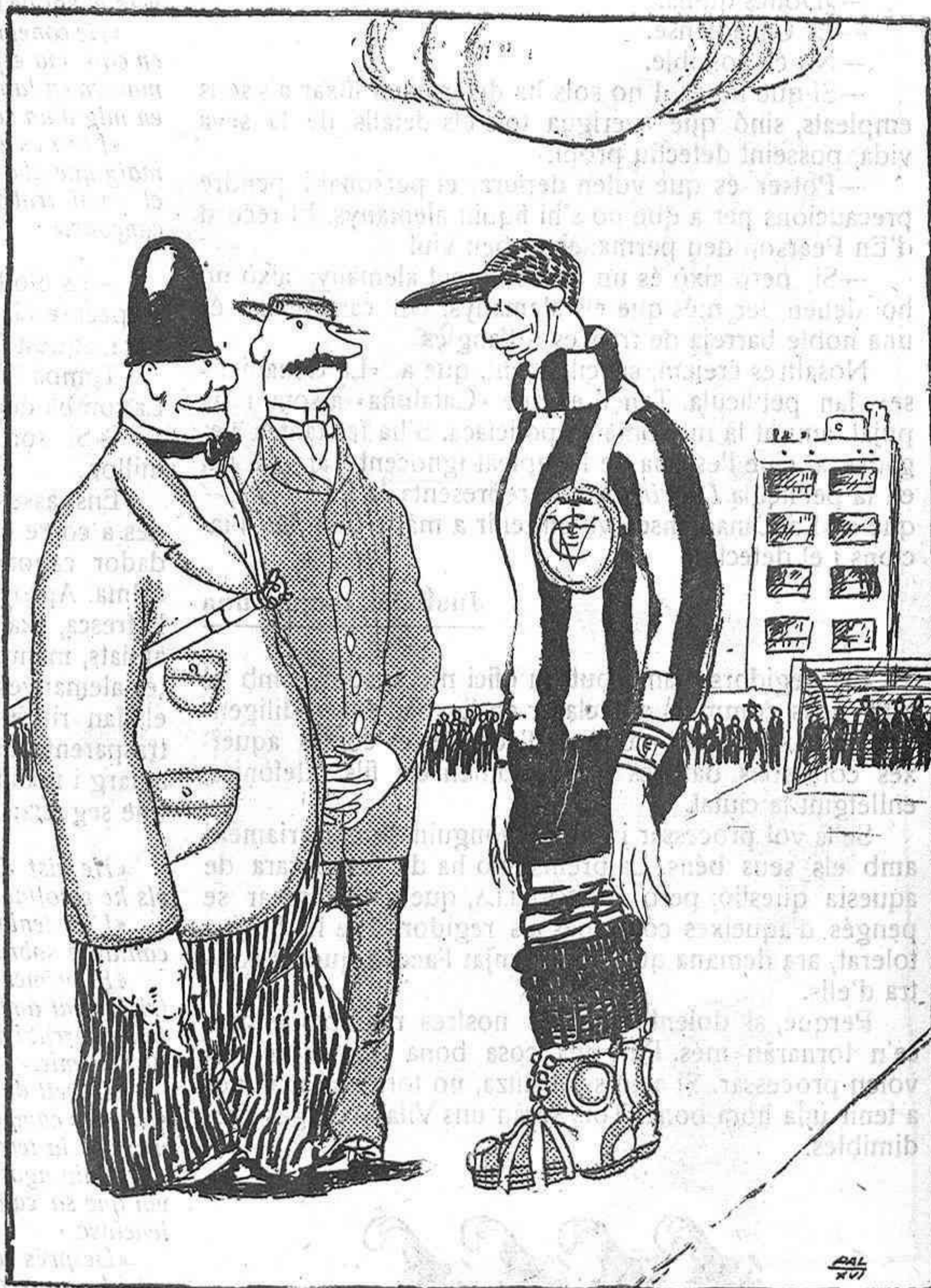
E. R.

Productes farmacèutics

Entre els molts i greus desastres que ha causat la guerra als països neutrals, cal comptar-hi en primer rengle la carestia dels ingredients de farmacia.

Productes que abans costaven sis rals l'unça, avui es venen a deu i a dotze. Fins els bolados purgants s'han apujat.

—Aquí on me veuen me passo la vida anant en bicicleta...
—En bicicleta?... de quantes rodes?

I encara, mentres els remeis, pomades, elixirs, aixarops, específics i demás *cúralo-todo* es puguin pagar amb diners, menos mal. Els clients que anem amb la recepta als dits fem una ganyota, però paguem, perquè els malalts se volen curar i la salut dels nostres parents i de les demás persones del nostre agrado mereix tots els sacrificis.

Lo trist, lo terrible és quan per manca absoluta de les primeres materies estrangeres, ni amb els diners a la mà poden trobar enlloc el saludable remei.

Sòrt que els nostres farmacèutics son gent magnànima, i quan no tenen medecines se les inventen. Ells per a poguer servir als parroquians no's paren en barres. Demaneu lo que volgueu, de res us diràn que no. Aneu tres cops a la farmacia amb la mateixa recepta—un aixarop a base de *a, b, o c*,—i cada vegada us el donen de color i d'aroma diferent. Això sí, cada vegada és dos rals més car, perquè... amb la guerra tot s'apuja.

En aquest punt, salvant honroses excepcions, tots els llicenciats tenen la màniga ample.

Aquesta despreocupació dels farmacèutics ens recorda una deliciosa historieta de l'Alfons Allais, el popular humorista francès:

Una vegada, un senyor entrà tot indignat i furiós a una important farmacia de París. Dirigint-se a l'amo, que s'estava amb el seu casquet i les seves ulleres darrera la finestreta, va cridar en actitud destemplada:

—Vostè s'ha burlat de mi...

—I això?

—En aquest vi que m'acaba de vendre, que diu que és de «quina» i de «cacau», no hi ha ni una cosa ni l'altre.

—Home, home,... calmi!... Vostè no sab que...

—Lo que sé és que vostè és un farsant de marca, que m'volia enganyar. Però amb mi ningú hi juga.

—Què vol dir?

—Que jo soc químic, perquè ho sàpiga, i en arribant a casa lo primer que he fet ha sigut analisar aquesta porqueria. Per això estic segur de lo que'm dic.

—Ja veurà, ja veurà... Des del moment que diu que és químic, no tinc inconvenient en donar-li les degü explicacions respecte a això que vostè creu una anormalitat...

—Veiam, expliqui's.

—Jo no poso gens de *quina* an el meu vi ¿mai diria per què?

—Per què?

—Perque la *quina* és molt amarganta... Ja ho sab vostè que la *quina* és molt amarganta...

—Ho podia dir més aviat, home!... I el *cacau*?... Per què no n'hi posa, de *cacau*?

—Molt senzill. El *cacau* s'hi posa per a dissimular l'amargor de la *quina*... Doncs... si no hi ha *quina*, no hi ha necessitat de *cacau*... Mes clar, aigua!

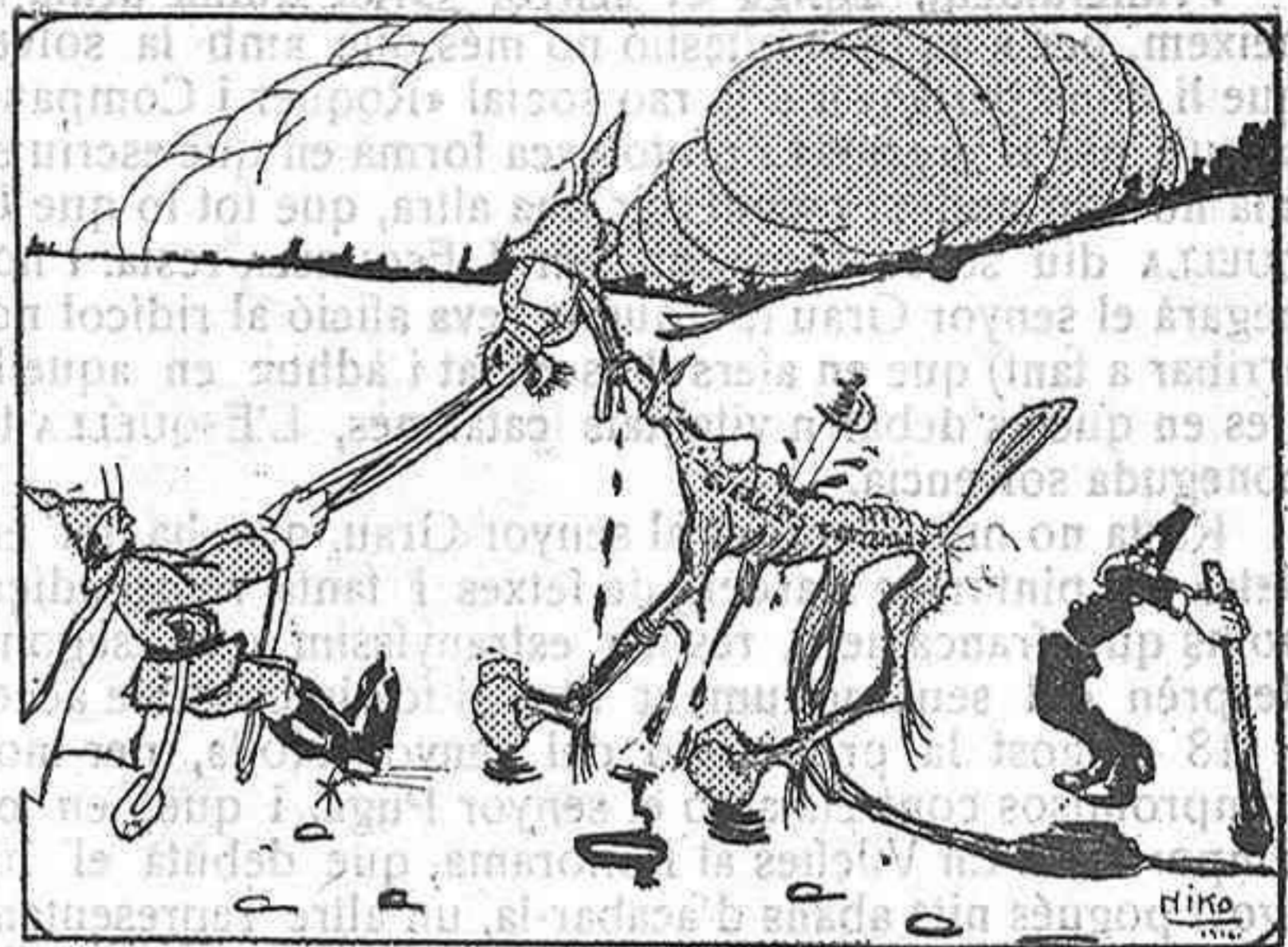
Aigua, que és en realitat la primera materia salvadora dels farmacèutics... com ho és dels taverners.

Entre amics:

—Dius que ets molt fi d'orelles. Fem la prova. Veiam si sents el tic-tac del meu rellotge.

—Sí que'l sento, i molt clar.

—Doncs estàs de broma; perquè el meu rellotge és a la Casa d'empnyos.

—Ara sí que ho veig clar. Ni pels toros, no serveix aquest penço.

L'Empresa «Roquer i Companyia» del Teatre Romea intenta justificar-se

Hem rebut la següent lletra del representant i soci de la Empresa de «Romea», don Josep Grau.

Va sense correcció de cap mena, com podran apreciar els llegidors:

Barcelona 3-10-1916

Senyor Director de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Ciutat.

Molt senyor meu:

Verament sorprès per el judici que mereix l'Empresa del «Teatre Romea» ab l'article insertat per un dels seus redactors en el número passat del Setmanari de la seva Direcció, me permeto molestar l'atenció de V. pera que comuniqui a dit Sr. Redactor que no firma i que califica actes que desconeix, ab termes molt poc satisfactoris, que incondicionalment resto a las sevas ordres per a donarli totes las explicacions y datos que convenientis consideri pera demostrarli que l'Empresa propietaria de «Romea» de la que soch un dels Socis mes antics, ha fet tots los possibles pera que la vinent temporada pogués ostentar ab orgull el títol de Teatre Català.

Tingui la certesa que escrits com el mencionat son á mon humil parer mes perjudicials que favorables al Teatre de nostra terra.

Los Srs. Vilaró y Nolla que son els Senyors qu'he tingut el gust de tractar pera portar á bon terme les gestions comensadas en Juliol y quin fi era una temporada de Teatre Català, á mon enfront no negaràn cap dels datos concrets en que jo li puch demostrar á V. que representant l'Empresa de «Romea» Roquer y Cia. he ofert á dits senyors el Teatre.

A dit Sr. Vilaró, el primer d'agost, personalment valg anarlo á trovar y oferirli el teatre ab motiu d'haver sigut rescindit en dit dia la contracta Plana-Llano.

Al Sr. Nolla, al mateix dia y en el «Romea» també se li va fer avinent, com també l'urgencia d'una resolució per trovarnos en los moments crítics de convenirnos resoldre en un o altre sentit la vinenta temporada.

El dia 5 d'agost varen comensar nostres gestions pera la contracta del Sr. Puga, en virtud de que no donaven senyals de vida los que ab molt interès havia jo ajuntat a fi de poguer arribar a fer una temporada ferma y de profit per el Teatre Català.

Li cito aquest fet pera demostrar a V. que no es cert nostre antagonisme per el Teatre Català, molt al contrari, porque si aixís fós, al presentarse el Sr. Nolla el 12 Agost a l'Administració de «Romea» acompanyat dels Srs. que volien llogar el Teatre fins a Reis quant ja nosaltres estavem compromesos ab en Puga, sens compromís per part nostre nos varem oferir per a veure si es trovaba un camí que sens perjudicar nostra formalitat davant el Sr. Puga, podíam complaurels sempre que fós a base d'arrendament del Teatre, com havíam ja parlat ab el Srs. Nolla y Vilaró.

El dia 18 d'Agost va esser acceptada aquesta proposició per el Sr. Nolla en Representació dels Senyors que vingueren a demanar condicions y sens cap compromís de nostra part varem escoltarla i degut a compromisos ja contrets a Madrid per el Sr. Puga, impossibilitats d'acceptarla, com hauria sigut nostre desitg.

Incondicionalment vareig oferir-los el Teatre per la temporada de Quaresma o de Pasqua a Pasqua, comproment-nos a no acceptar cap proposició sense avisarlos.

Los details de totes aquestas gestions no els menciono porque no vull abusar de la seva reconeguda atenció, pero estaré molt agrait de V. si pot proporcionarme una conversa ab l'autor del escrit, porque deixant de que sigui porta-veu de comentaris apassionats y falsatets com s'acostuma sempre en gent de Teatre, pugui jo ab datos certs y ab presència dels Srs. Nolla i Vilaró justificarnos y convencer de que no som mereixedors dels conceptes per ell escrits.

Mercés y reconegut m'ofereixo atent y s. s. q. b. s. m.

JOSEP GRAU

s. c. Balmes, 100.

Unes lleugeres aclaracions an aquesta lletra que publiquem perquè, abans de conèixer el contingut, en visita que ens feren els senyors Roquer i Grau aixís ho prometérem, acabaràn de posar en clar la nostra actitud en aquest afer.

Primerament, sàpiga el senyor Grau quina firma reconeixem, per a aquesta qüestió no més que amb la solvència que li dona pertànyer a la raó social «Roquer i Companyia», ja que, per la graciosa i pintoresca forma en que escriu el català no n'hi podem reconèixer una altra, que tot lo que L'ESQUELLA diu sense firma dit per L'ESQUELLA resta. I no ens negarà el senyor Grau (perquè la seva afició al ridícol no pot arribar a tant) que en afers de serietat i àdhuc en aquells altres en que es debaten vitalitats catalanes, L'ESQUELLA té reconeguda solvència.

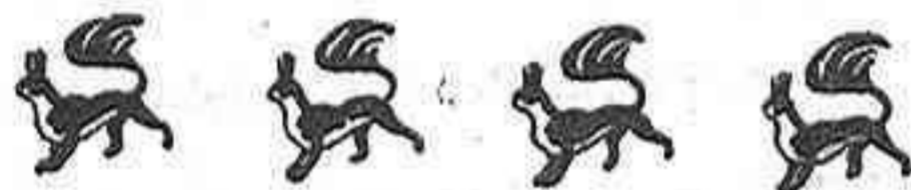
Resta no més recordar al senyor Grau, que ha fet en sa lletra tan pintoresc alardeig de fetxes i tanta remenadiça de noms que, francament, resulta estranyíssim que, segons es desprèn del seu monument literari fós impossible acceptar el 18 d'agost la proposició del senyor Nolla, per mor de compromisos contrets amb el senyor Puga, i que, en plena temporada d'En Vilches al Poliorama, que debutà el 10 de agost pogués nits abans d'acabar-la, un altre representant de l'Empresa «Roquer i Companyia» anés cercant en aquell teatre combinació per a la temporada de «Romea» inquirint la direcció d'En Puga—senyal que aleshores, bastant després del dia 18 d'agost, la desconeixien a càrrec «Roquer i Companyia», per a escriure-li. Per cert que fou precís convence'l de que la seva cavalleritat no es ressentia per fer proposicions an en Puga, *malgrat sapiguer que aquest tenia contracte firmat amb un teatre de Valencia.*

Com lliga això, l'epistolari senyor Grau? I consti que és ell mateix el que ens ha donat la fetxa del 18 d'agost.

Desenganyi's, senyor Grau. És molt difícil fer *calendaris* contradint el temps.

I res més.

Qui més hi sàpiga, que més hi digui.

L'hèroe que arriba

(L'escena representa una sastreria de luxe. Els dependents van tots elegants i l'amo més que els dependents; ademés de fer trajos, en la casa venen corbates, bastons, mocadors de seda anglesos, sabó i aigua d'olor, camises, colls, punys, guants, etc., etc.)

Entra don Joan. Un dependent molt fi li pregunta, en castellà, què desitja, i l'altre, en català, perquè avui don Joan és un poliglota, i convençut de que cada terra fa sa guerra, parla sempre en la llengua del país on fa sojorn, contesta:

—Ensenyi'm teles.

—Anglese?

—No, senyor; de Sabadell o de Terrassa.

—Com que lo que vesteix...

—Es de quan vaig anar a Londres amb lord Byron.

Quan vagi a Alcoy me vestiré d'Alcoy. La distinció un la porta assobre i l'encís en la mirada.

—Miri, doncs.

—Molt bé; prengui'm la mida per a una levita de color de pansa com la d'En Milà i Pi, per un jaquè i una casaca ben enribetats, aquests tres vestits d'americana, res de pantalons d'aquests que semblen de pallaso i ne diuen americans, eh?

(Don Joan demana corbates, camises, essències... Mentrestant, un altre dependent s'acosta a En Chiutti que ha entrat amb son amo a l'establiment, i li pregunta tafaner:)

—¿Cómo se llama el galán?

—Don Juan.

—¿Tiene apellido notorio?

—Tenorio.

—¡Animas del purgatorio!

—¿Que te amedrenta,

si a tus ojos se presenta

muy rico don Juan Tenorio?

(En Chiutti continúa tractant de fer blanc amb saliva en una escupidera que és massa lluny.) Don Joan entra en l'emprovador; el tallador, que ja està en el secret, pregunta:

—¿De manera que ja torna a ésser aquí?

—Sí, he vingut a fer uns «bolos».

—Home, jo'm pensava que sempre anava vestit de conde.

—Ignocent! Mira, ara vinc de fer-me un vestit de capellà a la Plaça Nova.

—¿I li agrada aquest país?

—Molt. Sobre tot an aquest temps. S'hi menja molt bé. Ja hi han ostres, però sobre tot hi han bolets; ah! els rovellons, els ous de reig, les potes de rata, els pinatells, tots... àdhuc les pampinelles. I ara que's poden menjar amb tocino fresc. I tot a la brasa, sabs? Bolets i rovellons a la brasa, ah!

(El dependent, que creia sentir meravelloses històries de amor, queda tot parat; don Joan continúa:)

—Ja he vist castanyeres; quan arriba novembre i la fredoreta, m'agrada ficar-me castanyes a les butxaques per a tenir les mans ben calentones.

Després s'adona de la cara de ximple que fa el tallador i li diu:

—Home, no tot ha d'ésser

Doña Inés del alma mía.

LA MENTIRA ANÓNIMA, per Melgar.—Follet amb el qual l'ex secretari de don Carles intenta refutar totes les injúries i falsetats suggerides als germanòfils amb motiu del seu sorollós *En desagratio*. Inútil dir que ho aconsegueix i que els partidaris dels imperis centrals queden fets a miques.

DE LA VIDA, per Santiago Rusiñol.—Aplec de narracions viscudes, originals del nostre eminent escriptor-artista. Han sigut extretes del seu primer volum de prosa i omplen un fascicle de la Biblioteca d'Autors Catalans que's publica amb el títol de «Lectura Popular.»

LOS IRREDENTOS, per R. Homedes Mundo.—Una noveleta de argument dramàtic-social, escrita amb molta valentia i bon gust, que denota en el seu autor excelents condicions per a aqueix difícil gènere de literatura.

MULTICOLOR.—Revista mensual, de caràcter artístic i literari que's publica a Caracas.

INFORMACIÓN.—Revista quinzenal, orgue oficial de la Cambra de Comerç de Bilbao.

EL SECRETO DE LA RULETA, per Antoni de Hoyos y Vinent.—Una noveleta bastant interessant que publica «Los Contemporàneos.»

La mestressa.—No passa una ànima.
La goça.—Ni un goç.

GLOSARI

EL MUSEU DE GIRONA

I

Res més simpàtic pel que surt de les grans ciutats que aquests petits museus de les capitals de província.

Aquests museus solen ésser en els barris vells, en els carrers estrets, en un claustre mig abandonat. Per entrar-hi s'han de trepitjar ortigues, malves i esquerdots. A la porta hi sol haver un bri d'eura, que s'enfila paret amunt, com un cent comes vegetal, resseguint totes les esquerdes i acabant en quatre fulles, com medallons en forma de cor. La porta sol ésser corcada. El pany rovellat. La clau immensa i lluenta, i al obrir-se esclafa la molsa de terra.

Aixís que s'entra, consolen els ulls una claror verda i tebiona que passa pel toldo dels arbres. Se sent una flaira de fossar. Es veu un rengle de làpides. Un aucell fuig. Cau un raig de sol damunt de les lloses desparionades, tan daurat, tan vibrant, tan bell, que vos feu enllà per no trepitjar-lo.

Un cop dintre, s'aixeca un home, que mig dormia en un recó, recolzat damunt d'un sarcòfeg, i vos ve a rebre. Es el guardià.

EL SENYOR CAVALL

—D'ençà que corren tants autos, renoi, quina bona vida!

Aquest guardià sol ésser un home vell, calvo, amb ulleres i amb una barba llarga, penjant-li, lo mateix que molsa, de les esquerdes de la cara. Aquest guarda té posats de savi i d'enterramorts. Diu poques paraules; sol ésser sòrt. El viure tant temps entre relíquies, l'ha tornat relíquia an ell mateix, l'ha anat pansint, l'ha anat corsecant, l'ha anat tornant fulla seca. Aquell guarda, com que no està fet a veure gaire gent an el museu, vos mira entrar un xic estranyat, i no podeu arribar a comprendre si està content de veure-us o descontent de que el desperteu d'aquell dormir, que sembla de segles.

Devegades, a dintre, hi ha algun altre home que no vos diu res i va fent el seu fet. Aquests solen ésser els solitaris. Els que no's fan amb ningú. Els que el poble els té per maniàtics, els que no viuen en el seu temps. Un cop sol ésser un historaire dels que fan «Assaigs», dels que furen. Dels que desenterran un nom, un fet local, una anècdota, dels que cerquen el llinatge de la família d'un procònsol. A voltes és un estranger que va amb el guia a la mà, i sembla que compleixi el deure d'anar veient lo que li dicta el llibre. A voltes és un capellà aimant de lo vell, de lo que passa, de lo que fou, de lo que mor, vestit amb una sotana que sembla treta d'una tomba, amb un mantell de vitrina, amb un capell tan rònc, tan corcat i tan molsós, que's diria una barbacana per anar-hi a fer niu les orenetes. Aquests homes van sols, donen la volta i tornen a passar pel mateix lloc. A voltes davant d'una làpida s'aturen, es queden somniosos i no veuen res al seu entorn. A voltes treuen un llapis i apunten i tornen a somniar. A voltes s'asseuen a una llosa i claven els ulls a terra i sembla que desenterrin. Aquests homes són els viudos del record, els viudos de tot. Són els pelegrins de l'història i els infermers d'aquells hospitals. Aquests homes fa temps que són morts i van a veure les coses que van morir abans i els esperen.

En aquests museus petits es pot dir que tots els objectes guarden molt més temps la flaira i el record de lo que havien sigut, que aquells de les grans capitals. En aquests les pobres relíquies, posades de rengle a les vitrines, tenen quelcom de mostruari, de quincalla, de gènere, de botiga. Han sigut fregats, retocats; han passat per mans poc pietoses d'antiquaris i restauradors; hon sigut trets a la fira; han sigut substituïts pels snobs de les coses antigues. Són objectes de catàleg de moda, de decoració, mentres que els d'aquells, en els petits, arrezerats en un claustre o arrobits en unes ruïnes, sembla que acabin de morir. En cada cairrell, en cada esquerd, expliquen la seva tragedia. Les ferides, encara sangnants, gotegen la seva història. La patina els hi marca els jorns, el corc els anys, la pols els segles; es pot dir que tant interessa lo que mostren, com lo que els hi manca. I per això, al veure's estesos en els llits d'aquests hospitals, sols visitats per algun maniàtic, que sent la pietat de lo vell, és lo que fa que aquests museus sien ermites del record, on cada pedra i cada llosa, cada tomba i cada columna, es pot dir que representen un misteri d'aquell calvari.

El de Girona és un d'aquests. És un dels més reduïts, però més pietosos de Catalunya. Primer es passa per la porta de Sant Pere de Galligans. Una bella porta romànica, on cada pedra porta el bes de centenars de postes de sol. Des d'allí, s'entra a una nau amarada de fosca i de misteri, i d'allí s'entra al museu, que és en el claustre d'aquesta església.

Aquest claustre és petit. És tan petit, que un brolladoret com una taça, que hi ha al mig, es pot dir que l'ompla. Les columnes, aparellades, sembla que s'hagin acostat

—Ja ho sabs que demà debuta la Jordi?
—U!.... no n'està pas poc tipa de debutar!

LA PLUJA

—Ara pot-ser ne farem un gra massa,
Merceneta!...

per no deixar entrar la claror. Un sol arbre fa de dosser. Els boixos sembla que hi creixin del fons de tot de les tombes. Les arrels viuen de prelats, de abats, de monjos i de guerrers, i les fulles retallades semblen lletres d'inscripcions. Aquelles pedres no han sentit la veu de fòra des de fa segles, i a l'entorn, sota la nau, hi han les despulles recolzades damunt dels murs que també són relíquies.

D'aquestes, que és el museu, en parlarem en una altra glosa.—XARAU

La companyia Portes ha estrenat a «Eldorado» el drama *Las Fraguas* de J. A. de la Prada. Curiosíssim aquest drama que tanca amb una subtilitat encisadora totes les qualitats que requereix un drama dolent per a ésser clàssic. Vaja, una mena d'antologia! Bé és veritat que l'autor és un admirador fervent i decidit de l'Echegaray i que li dona per imitar an en Linares Rivas!

Malgrat la tendència, no ens és simpàtica l'obra ni creiem que dongui al seu autor profit ni gloria.

S'ha inaugurat el «Teatre Goya», enclavat al mateix lloc que ocupa el «Centre Aragonès».

Val a dir la veritat. El teatre és espaiós, elegant, còmode i decorat amb un bon gust discretíssim.

Hi actua una companyia de comedia castellana en la que hi figuren noms tant estimats del públic barceloní com els dels actors Torner i Vilallonga. És primera actriu i empresaria la senyoreta Antonia Vallvé.

Fins ara, les obres representades—*Dicha ajena*, *Roble de la Jarosa*, etc.—ho han sigut esmerçant-se la companyia en aconseguir uns conjunts força acceptables. Això, la comoditat del lloc i la baratura dels preus fa creure en una bona temporada. Aixís sia.

En Morano, aquesta setmana, apart de *El intérprete de Hamlet* que ja coneixíem, no ens ha ofert cap novetat. Demà estrena el fort drama *Oscuro dominio*. No hi mancarem nosaltres i el llegidor en tindrà imparcial ressenya.

Demà inaugura també la Elena Jordi. Per inercia—que ja se sab que és una de les forces més sostingudes—continua vivint aquest negoci inversemblable i l'inauguració serà un aconeteixement, també per inercia. El vodevill anunciat per a la vetlla d'inauguració és un que porta per títol *L'assalt a la Bastilla*. Com que aquest és un títol que promet, segurament el públic serà nombrós dissabte al «Teatro Español».

Al «Cómico» segueix amb bastant èxit el Circ Equèstre; al «Apolo» en Rojas ha començat amb bon peu la serie de estrenes amb *La mujer que mata*, d'una truculencia completament actual; al «Tivoli» estan cercant, segons en Chil, un *Doro* de mèrit, mentres s'accontenten amb un *Doro «molesto y económico»* i amb el debut de «una distinguida señorita» el senyor Valldeperas demana gent que vulgui pendre part en son benefici. Fet i fet, el «Tivoli» és el teatre més divertit de Barcelona.

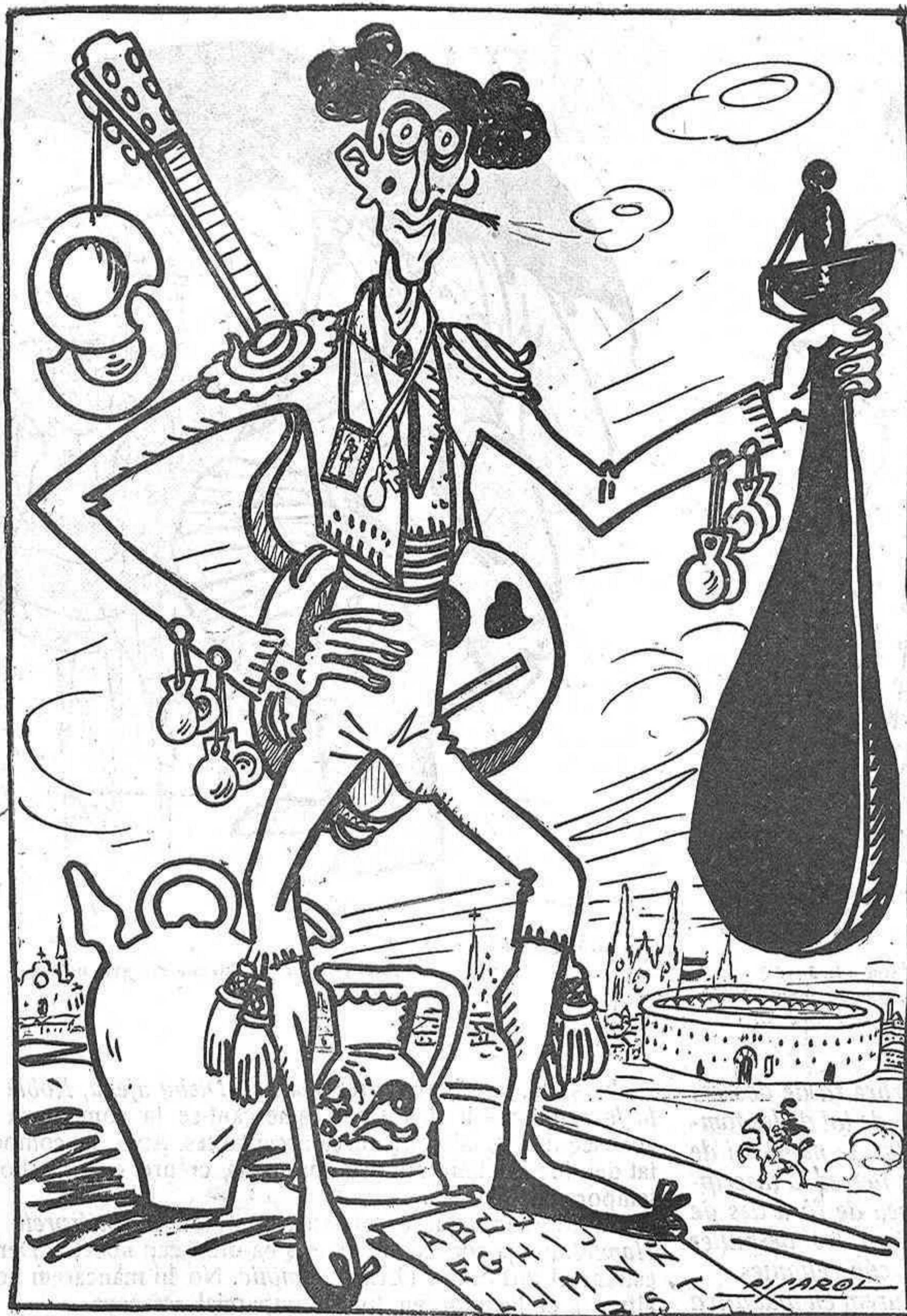
FARFARELLO

S'ha rebut a L'ESQUELLA el següent telefonema del dia 25 donant compte del debut de la companyia Borrás a la «Comedia» de Madrid.

«Debut brillant èxit més gran que *La Reina Inca*. Enric orelles i cua, el sobresalient superior.»

Ja sabrà que el sobresalient és en Montero.

Vaja, ovación y oreja. Enhorabona a tots.—Val.

FIGURES DEL TOREO.

El Nacional

ELS DEPORTS

El catalanesc i entusiasta «Club de Mar» ens prepara per a l'any que vé un aconteixement nàutic: el *Campionat Català de Rem*.

Fins ara els campionats celebrats pel no menys entusiasta (encara que no tan catalanesc) «R. Club Marítim» eren *nacionales*.

Això de *nacionales* vol dir *españoles*, perquè a molta gent encara no l'hi ha entrat el nacionalisme català i es creu que som *regiones*, com diuen a Madrid.

Doncs bé, aquesta iniciativa vé a omplir una necessitat que ben aviat s'ha de deixar sentir. Fins ara a Catalunya sols hi havia un Club de Rem, el «Marítim» i aquest, naturalment, no podia fer-se un campionat per a ell sol. Emperò l'entrada en la lluita del «Club de Mar» (avui campió) i del «R. C. Nàutic de Tarragona» vé a plantejar el problema de la «Federació

Catalana de Clubs nàutics» i a l'en s'empes el del «Campionat Català».

A resoldre el segon, ja que no ha pogut encara resoldre el primer (per dificultats que ja es diràn en son dia) vé ara el «Club de Mar» del «Centre A. de Dependents».

I és tanta l'afició que va cundint arreu pel noble i sanitos deport nàutic, que ja compten els organitzadors amb l'adhesió dels clubs de Tarragona i Alacant i també (volem creure-ho) comptaran amb la del potent «R. C. Marítim».

Arrencada així la cosa, s'han començat ja a fer els reglaments i l'avant-programa i s'esperen rebre valiosíssims premis oferts per diverses personalitats catalanes.

Amunt i no desmaiar, estimats nàutics! La mar bella i brava tot s'ho mereix!

Pel demés, diumenge tinguerem un dia ensopit, deportivament parlant. Calma i vela en la mar, calma en la terra i... pau entre els homes de bona voluntat, que en aquest cas són els nostres foot-ballistes, que de tot s'acontenten.

Hi hagueren dos partidets: «Barcelona núm. 1 i núm. 2» en el que el segon feu dos goals al primer i el primer un al segon; i «España-Inter» en el que els primers feren als segons 6 goals per 0. No en parlem detalladament perquè no val la pena.

Lo que si val la pena és lo que passa a la «Federació footballista» que, segons sembla, en lloc de 6 o 7 clubs de primera categoria, ne volen posar 9. Aixís acontentaran al «Terrassa» i al «Badalona» que no volen anar a segona.

Nosaltres hem de dir la nostra opinió, encara que ningú ens escolti (que tant s'ens en dóna).

Si ara el doctor Peris i companyia volen 9 clubs en lloc de 6 perquè comprenen que l'intensitat de la nostra vida footballística s'ho mereix, per què fer tota aquella *llauna* de partits de la temporada passada?

Cal tenir un xic de criteri i serietat en totes les coses i tal com vé desenrotllant-se el foot-ball, sembla més aviat un jòc de criatures.

I com que qui amb criatures es fica... etc., etc., no en parlem més i anem a una altra cosa.

Aquesta altra cosa és el «F. C. Barcelona», en el camp del qual diumenge ens donaren uns prospectes i cartells del partit d'avui i demà passat amb el «Fortuna» de Vigo, en castellà tots ells! Com quedem?

Segons ens digueren, no fa gaire el club campió acordà l'oficialitat de l'idioma *català*. Per què fer doncs ara cartells i prospectes en *castellà*?

Senyors Rosés, Bó, Llardent, etc., etc., amics nostres, què hem de fer? Hi ha o no hi ha oficialitat o quan menys co-oficialitat catalana?

Que parlin!

HIP

ESQUELLIOTS

En un miting de Girona en Lerroux va demanar al auditori un «aplausos para Santiago Rusiñol» que's trobava allí present.

¿Pot-ser se creia don Alacandro que, la assistencia del nostre amic al acte equivalia a una adhesió?...

No home, no

En Rusiñol devia anar allí a pendre notes per a un sainet que podria molt ben ésser la segona part de *La merienda fraternal*.

Es diu que la «Lliga» i la *Veü*, societat en comandita, estan a punt d'aixecar un gran Casal en un dels millors solars de la Reforma.

Bunyoll!

La *Veü* i la «Lliga» haurien d'anar a viure a la Plaça de Catalunya o, «en su defecto» a la Plaça de les Olles.

A la *Reforma*, en tot-cas, s'hi han de domiciliar els *reformistes*.

Fantomas.

Torna a haver-hi ratxa de atracos efectuats per gent emmascarada.

L'altre dia una dona de 60 anys disfregada d'homenot i amb un drap negre a la cara va intentar agredir i robar a una veïna.

Una dona de 60 anys!

Està vist que el *cine* no és sols perjudicial a les criatures, sinó als vells.

Un bando de l'Alcaldia.

L'Alcaldia ha fet col·locar pels carrers un bando amb les tarifes dels cotxes de lloguer.

Naturalment als vianants no els interessa gaire.

I es compren. La majoria dels que s'aturen a llegir-lo són gent que va a peu o tot lo més en tramvia.

Ja tornem a tenir a Barcelona al Governador civil senyor Suárez Inclán.

Caram!... ja l'enyoràvem!

Sembla que ha dit que se'n entornarà cap a Madrid «aixís que hagi arreglat els conflictes obrers».

Aixís digui que no se'n anirà mai.

NOTES DE CASA.

El president de la societat choral «Orfeón de Graus», ens envia un atent comunicat anunciant-nos, per a dintre pocs dies, la visita corporativa de la citada entitat artística a Barcelona.

Aquí els esperem amb ganes de aplaudir-los. No els hem de dir res més.

Les embaixadores de l'hivern.

Ja comencen a veure's pels carrers i les places de Barcelona les típiques siluetes dels establiments de les castanyeres, amb el seu clàssic fogó i el seu fanalet.

Donada la plàcida temperatura que disfrutem els barcelonins, qualsevol diria que les castanyeres s'han precipitat.

Pero és lo que elles deuen dir:

—No és massa aviat, no, per a les castanyes... Mireu, a Girona, ja fa dies que en corren!...

Sinistre d'un vaixell. L'altre dia cercant refugi a la costa catalana, en una cala anomenada *Romea* un vaixell de molta historia, «*Teatre Catalá*», va donar contra un *Roquer* sofrint series averies.

Aquestes seràn reparades i el roquer malestruc abandonat de tot-hom, mercès a la cura que d'ara endavant se hi esmerçarà per part de tots.

—Vaga de braços plegats?... Que'n fa d'anys que la conec!

—Escolti, escolti, i per aquests forats
no podran veure'm les cames?

L'autor de *La Reina inca* ha sigut víctima... ¿D'una condemna? pensen vostès.

Doncs no; d'un furt.

Hi han lladres que tenen molt desenvolupat l'instint estètic.

En Montero ha debutat a Madrid amb èxit.

Veiam si d'aquí a pocs dies s'estrenarà una revista d'ell a «La Comedia».

Si de cas, ja sabem el títol: *Plato del día: oso con madroños*.

En Cambó ha declarat que els regionalistes van a Galícia. Hi aniran tots els parlamentaris.

Oh, ja, ja! A qualsevol hora renunciïn ells a un viatget. Sobretot gratis, com el faràn!

Els aficionats a les curses de braus, aquells que per antonomasia anomenen «la afición», estan una mica contristats.

El resum de la temporada sembla que serà aquest: *Lla-pissera!*

I la *afición verdad* demana una goma borrarora.

El doctor Segalá, en el seu brillant discurs d'obertura de l'Universitat, va tractar del *Renaixement hel·lènic a Catalunya*.

Va tractar d'aquell tema flamant i no va parlar de la «pega grega», ni de l'Ambrosi Carrión.

En canvi va citar an en Pepito Carner.
Això és una injustícia.
Que Zeus li tingui en compte!

A l'hora d'escriure les presents ratlles, continua en peu el conflicte carrilare.

Això ja «pica en historia» que diuen els castellans.

No sé què pensen els Directors!

Se veu que aquesta Companyia del Nord és una companyia sense *nord ni guia*.

Quan se'n convenceràn els obrers de que val més anar sol que... amb males *companyies*?

El nostre Ajuntament ha enviat un telegrama de pésam a Madrid, amb motiu de la mort de don Josep Echegaray.

Es lo menys que podia fer-se en obsequi al autor de *Siempre en ridículo*, *Manantial que no se agota*, *Vida alegre y muerte triste*, *Malas herencias* i *A fuerza de arrastrarse*.

Fixin-se que tot això són títols que podrien aplicar-se a la vida regidoresca barcelonina.

Doncs, encara que sols sigui per agraïment...

Llegeixo en les notes locals del meu diari:

«Ayer, J. R. sufrió una intoxicación al fumarse unos cigarrillos que había comprado en un estanco.»

Fort!

Així aprendrà de viure.

¿Tan ignocent és que no sab que a Espanya tothom fuma de contrabàndol?

Ja només devia quedar vostè que fumés d'estanc, i miri lo que li ha passat...

Jaume XXXVII: Agraïm el bon intent, però això dels aragonesos ja s'ha repicat prou. No val la pena de insistir.—Els veïns de la Plaça Reial: Com que'l dibuixant no'l coneix, necessita, al menys, una fotografia.—C. S. R. (Reus): Celebrem la determinació. Pot-ser anirà.—E. Vilaret: La forma dels versos no m'resulta prou cuidada. ¿Perque no intenta quelcom més *espontani* de gènere còmic?... Ah! La tragedia llargueja! —S. A. i C.: Rebut i tantes mercès.—A. P. Rigau: Ho sento, però no van.—Francesc Rossetti, R. Vidal i J. Brugués B.: Rebut els originals que envien amb destí als Almanacs. S'estima la finesa.—Joan Puigpiqué: Si tot això no fós tan gastat i en forma floralesca... encara... qui sab?...—V. Andrés Ll.: Gracies de l'envió. En efecte, preferiríem prosa. No veu que de poetes n'hi han més que un foc no'n cremaria.—J. J. Q. (Sabadell): Això dels *Remordiments* no fa per nostra conciencia.—X. Jo: Vulgareja massa.—M. Clivillé: uns i altres ens han semblat defectuosos.—J. F. B.: Molts versos i pocs de bons.—Un llegidor de la L'ESQUELLA: Pera saber lo que volen dir aquelles paraules, s'ha d'anar al Romea a veure *La reina inca*.—J. Erra: Entesos.—A. P. Rigau: No'ns acaba d'agradar.—S. de R.: Veurem.—Robert Sampsi: ó Vagi a Llotja.—R. H. M., F. Olives, J. Pons i Martorell, S. B. i S., E. S. i Ll., E. G. i C., R. Pérez Vilar, P. C., E. B i V., J. M., Q. R., M. Domech, S. A. i C., J. M. de A., L'Ermità de S. Llop, Emili Coca i Collado, Pepet del Carril i Tinet: Rebut els originals que han tingut l'amabilitat d'enviar-nos amb destí als Almanacs i tantes mercès.—A. Ribas Ll.: Es enginyosa no cal negar-ho, però la frase resulta crua i de mal gust.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

TELÉFONO 4115

PRONTO APARECERÁ

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1917**PROSPECTO**

Hallándose ya muy adelantados los trabajos de confección tipográfica de **El Año en la Mano para 1917**, esta Casa Editora tiene el gusto de poner en conocimiento de sus numerosos favorecedores, una ligera exposición de lo que va a ser la nueva edición de este popularísimo libro enciclopédico, cuyo objeto primordial es citar y describir metódica y periódicamente, los diversos hechos trascendentales que en el mundo tienen lugar.

EL AÑO EN LA MANO. Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1917

a pesar de hacerse eco de todos los descubrimientos, inventos y adelantos que en las artes o en las ciencias representa un desarrollo ascendente en el progreso de la humanidad, se ve precisado hoy, como todas las publicaciones de su género, a abrir en sus amenas páginas un doloroso paréntesis con objeto de dedicar la debida atención informativa a los trágicos sucesos de la horrible lucha que ensangrienta a Europa. A este fin, el próximo almanaque, contendrá una serie de interesantes y sugestivas

Curiosidades de la Guerra

debidamente ilustradas con magníficos fotograbados, mapas y estadísticas. Contrastando con este luctuoso acontecimiento que tan hondamente preocupa a los hombres de todos los países, hay que señalar en la presente anualidad, un extraordinario y fausto suceso que, por más que su celebración oficial haya sido suspendida, por el carácter de fiesta universal que merece tener, y que el gobierno de España le quiso dar, no por esto **El Año en la Mano para 1917**, imparcial cronista de hechos e intérprete fiel del incesante palpitar de la vida en todas sus manifestaciones, debe dejar pasar por alto. Nos referimos al **CENTENARIO DE CERVANTES** episodio conmemorativo de suma trascendencia, principalmente para todos los pueblos de habla castellana, y que nuestro Almanaque-enciclopedia debe solemnizar en la medida de sus fuerzas, dando a su infor-

mación ilustrada y literaria carácter de homenaje al príncipe de los ingenios.

El almanaque más nutrido :: El almanaque más interesante
El almanaque mejor presentado y el más económico
es sin duda alguna:

El Año en la Mano

En su próxima edición para 1917, publicará además de los trabajos anteriormente expuestos, un calendario perpetuo, un dietario práctico para las familias y diversas secciones de instrucción y amenidad, todas ellas espléndidamente ilustradas sobre:

ARTE - AGRICULTURA - ASTRONOMÍA - AVIACIÓN - ALIMENTACIÓN - BIOGRAFÍAS - CURIOSIDADES CIENTÍFICAS - COMERCIO - CONSTRUCCIONES - CATÁSTROFES - COMUNICACIONES - COSTUMBRES - CARICATURAS - DRAMAS SENSACIONALES - ESCULTURA - EXPOSICIONES - ELECTRICIDAD - FILOLOGÍA - FARMACIA - NOTAS FINANCIERAS - GIMNASIA - GEOGRAFÍA - HISTORIA - HIGIENE - INDUSTRIAS - INVENTOS - LITERATURA - MEDICINA - MÚSICA - MARINA - MUERTOS CÉLEBRES - MONUMENTOS - MILITARISMO - MAQUINARIA - NAVEGACIÓN - OCULTISMO - PINTURA - RELIGIÓN - REYES - REVOLUCIONES - SOCIEDAD - SPORTS - SOCIALISMO - TEATROS - TOROS - VARIEDADES, ETC., ETC.

El Año en la Mano para 1917

el más ameno el más útil de cuantos almanaques se publican, siguiendo la costumbre de años anteriores, ofrece premios valiosísimos en concursos de ingenio y adivinación, y

Espléndidos regalos enteramente gratis

por medio de números a los cuales tiene derecho todo comprador y que van contenidos en todas los ejemplares, entre ellos una importante participación al Sorteo de Navidad de 1916 (Lotería Nacional), por lo cual, caso de salir premiada, todos, absolutamente todos los compradores, pueden beneficiarse con una crecida suma.

EL AÑO EN LA MANO

se hallará de venta en todas las librerías de España y América a los siguientes precios:

Edición económica. 1'50 ptas.
» lujosamente encuadernada. 2' - »

Librería Española. Antonio López, Rambla del Centro, 20-Barcelona

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral per a certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

¡AL FIN SOLOS!

— Apa, entornem-nos-en al llit, que això és la lluna!..